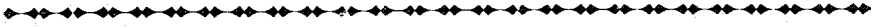

۱ مايس
۱۳۴۱

تورک تاريخ انجمنی

اون بشنجی سنه
۹۰۷ (۸۶)

مجموعه سی

سلطان عبدالعزیزہ دائر

عالی پاشانك ۱۲۸۸ ڊه وفاتی اوزرینه بحریه ناظری محمود ندیم پاشا ، مقام صدارته نصب اولندی . صدر اسبق یوسف کامل پاشا ، سرایده باش کتابت اوطه سنده « صدارتک انحلالی ، عالی پاشانك وفاتیهدر » دیدی . مشارالیهك صدق مقالی ، عالی پاشایه خلف اولان ذواتک احوالی ایله ثابتدر . محمود ندیم پاشا ، مقام صدارته کلیر کلز اجراآت عجبیه ایله معاملات دولتی تهویش ومأمورینی تنفیر ایتدی .

حسین عونى پاشانك یاورلکنده بولنش اولان مصطفی نعیم پاشادن مسموعدرکه : عالی پاشا ، وفاتندن برقاچ کون اول سرعسکر حسین عونى پاشایه « بنم حیاتمدن امید یوقدر ، برقاچ کونه قدر بلکه وفات ایدرم . محمود ندیم پاشا ایله آرکوز آچقدر . آنک صدارتی ملحوظدر ، خوش کچینکز » دیمشدر . محمود ندیم پاشا ، صدر اعظم اولوب بابعالیده خط هایون اوقوندقدن صکره حسین عونى پاشایی زدینه جلب ایدرک امور دولتی حسن اداره ایچون متحداً چالیشیلیمسنه دائر خالصانه ومودت کارانه بیانانده بولندی حالده متعاقباً اسپارتهیه نفی ایتدیردی .

او وقت صدارت یاورلکنده بولنان - مناستر والی اسبق - عبدالکریم پاشا نقل ایدردی : « حسین عونى پاشا مملکتته نفی ایدیلیرکن رفاقتنه مأمور اولدم . اثنای راهده غزته کلدی . عونى پاشا اوقودی ، قهقهه ایله کولدی . دیدی که : « نهیه کولیورم بیلورمیسک ؟ عالی پاشانك وفاتنده پادشاه ، باش کاتب امین بکی بکا کوندردی ، صدارته کیمک تعینى مناسب اوله جفته دائر رأیمی صوردی . » مناسبنى افدمز بیلیرلر . برینی توصیه ایتمک خدمتک فوقندهدر . آداب عبودیتته موافق اوله رق ویره حکم جواب بودر . فقط سرز ، محمودندیم پاشانك تعین اولنماسنه غیرت ایدیکز » دیدم . امین بک کیتدی ، ینه کلهرک سؤالی تکرار ایتدی . « اولجه سوبلدم ، مناسبنى افدمز بیلیرلر . مادام که تکرار اراده بویورنیورلر ،

عرض ايديم . مترجم رشدى پاشا ، اصدقادن وقدماندر . دولتى ايلرى به
 کوتوره مزسده رجتهده ميدان ويرمز . بنجه مناسى بودر « ديدم . امين بك
 « دها بشقه » ديدى . « پادشاه ، والده سلطان ، سراى خلقى هب بر آدم
 ايتيورلر . اگر محمود نديم پاشا تعين اولنورسه بنى وسنى نفى ايدر ، آكا كوره
 طاوران » ديدم . محمود نديم پاشا صدراعظم اولدى ، بنى نفى ايتيردى ، شمدى
 امين بكيده قبرىسه تبعيد ايتيرمشده آكا كوليورم » .

حسين عونى پاشانك تقينه برقاچ سبب كوستريليور . مشارليه ، سرعسكر
 ومحمود نديم پاشا بحريه ناظرى ايكن ايكي دائرة عسكريه معاملاتندن طولايي بينلرنده
 تحدث ايدن برودت ، بالاخره منقلب عداوت اولدى .

حسين عونى پاشا ، سرعسكر ايكن برسلاملق رسمنده آراهه ايله سيره چيقان
 حرم هايون منسوباتندن بعضرينه حرف اندازلقدنه بولندينى اسماع اولتمسيه والده
 سلطان ، صدراعظم على پاشايه بسط شكوى وپاشاده حسين عونى پاشايه بالواسطه
 تنبيهات مؤثره اجرا ايتمشدى . محمود نديم پاشا صدارته كلنجه والده سلطان ، حسين
 عونى پاشانك عزلى اخطار ايتمسيه هم والدهنك توجه وحمايتى استحصال ، همده
 تظمين كين وانفعال ايتك ايچون عزل ونفى ايله برابر سوء استعمالاتى تدقيق ايتك
 اوزره قوميسيونلر تشكيل ايلدى (۱) .

بو مبحثده الك زياده حق كلامى اولان محمود نديم پاشا (اس انقلاب) .
 يازدينى رديه غير مطبوعده : حسين عونى پاشانك نظاميه خزينه سنجه دائرة هايون
 مفروشاتندن بش بيك كيسه اختلاس ايتديكى اسعد پاشانك (۲) مابين هايونه

(۱) (مرآت حقيقت) ده فواد پاشانك سرعسكركله مقام صدارته نصبنده خاصه
 مشيرلكى عهدسنده قالمق اوزره سرعسكر قائممقاملغنه تعين ايتيرديكى حسين عونى پاشا ،
 حرم سرا ايله محل عرض وناموس بعض معاملات رذيله كيريشديكى والده سلطان طرفندن
 تحقيق اولمسي اوزرينه في مابعد پاي تخت دولته بولنامق شرطيله عزل ويانيه ترهاله فرقه
 عسكريه سى قوماندانلغنه استانبولدن طرد ايدلديكى وبالاخره اعاده اقبال ايتسدهده على
 پاشانك انتقالى ، سبب انطفائى اقبالى اولمغه سلطان عبدالعزىز ، آنك مقدما واقع اولان حركات
 بي ادبانه سندن طولايي اخذناره ميدان بوله رق سرعسكرلكدن عزل ونفى ايلديكى بيان اولنيور .
 تعرض ماده سنك قائممقاملغده دكل ، سرعسكرلكده بولندينى ائشاده تحدث ايتديكى ارباب
 خبره طرفندن تايبيد ايديلكده در .

(۲) ساقزلى .

ییلدیرمی و ساحلخانہ سی جوارندہ متوفی ضربخوڑ رشید پاشا فاملیاسنہ عاڈاراضی بی
غصب ایلدیکنہ دائر ورثہ جانبدن پادشاهہ تقدیم قلنان عرضحال اوزرینہ حسین
عونى پاشانك یازدیغی تذکرہ شدیدالمال سوزلر استعمال ایلسی سبب تبعید اولدیغی
و شروانی زاده رشدی پاشانك ده یوسف عزالدین افندینك سور ختاندہ فاحش
فیاتہ آلوب مالیه مخزنندہ چوروتدیکی چوقہ لردن و سرایہ اهدا ایلدیکی آتلك اثمانی
خزینہ خاصہ مصارفہ ادخال ایتدیکندن وقوناغنه تفریش ایلدیکی یوز سکسان بیک
غروشلق قالیجه اثمانی خزینہ خاصہ جه عندالحا کہ آچیق کورنمندن طولای تبعیدینہ
تصدی ایلدیکیکنی ، حضور هایونده حسین عونى پاشانك خسته لکندن و رشدی
پاشانك ده شایان مرحمت بولندیغندن بحث ایله افکار هایونی خیلی تعدیل ایلدیکنہ
دائر محرمانہ سویلدیکی سوزلری سرعسکر اسعد پاشا ، تحسین و تبریک ایتدکن
صکرہ سرایہ کیدرک صدرک بوذاتلری حمایہ ایلدیکنی پادشاهہ عرض ایله تشویش
افکار و حسین عونى و رشدی پاشانك نقیلرینہ ارادہ قطعہ استحصال ایتدیکنی ،
مایین اطباسندن عمر بک [پاشا] (۱) حسین عونى پاشانك خسته لکنی تدقیقہ مأمور
ایدیلوب عودتندہ مشارالیهک معاملہ غیر لائقه سندن بحث ایتدیکنی اسعد پاشانك
تعلیمیلہ سرقرین زیور بک ، پادشاهہ عرض ایلسیلہ نصف اللیلده بربرینی متعاقباً
کلن اوچ یاور ، حسین عونى پاشانك سدیہ ایله مملکتہ کوندریلسی و رشدی
پاشانك ده بلا توقف آماسیہ اعزامی امرینی تبلیغ ایتدکری حالده ینہ مدافعه دن
کری طور مدیغندن تحریراً و شفاهاً رد و توییحہ اوغرادیغی افادہ ایدیور .

محمد ندیم پاشانك افاداتی موافق حقیقت اوله رق قبول اولنسه ده حسین عونى
پاشا ایله دیگر ذواتک دائماً مشارالیه قارشى اظهار بعض وستیز ایتملری ، تبعید
ماده سنده - کندی ادعاسی وجه ایله - بسبتون بری الذمه اولمیدیغی و پادشاهی بالذات
اغضاب ایتمه مش اولسه بیله جهات ساثره دن واقع اولان تحریکاتی اجرای غرضہ
فرصت عد ایلدیکنی کوستریور .

(۱) عمر پاشا ، جبراً قره قوله کتیریلرک خاکان مرحومک نمشی معاینه ایتک ایستمدیکندن
حسین عونى پاشا « ادبزلک ایدیورسک » دیه قولرندن نشانلرینی سوکدرک صفت عسکریه سنی
ترع ایلدیکی و کندیته ده « عرض ایدیکز » دیدیکی داماد نوری پاشانك اتئی محاکمہ ده
تقدیم ایلدیکی بر عریضه مفصلده محرردر .

حتیٰ شروانی زادہ رشدی وضبطیہ مشیری حسنی پاشا لڑک نغینہ قیام ایتدکدہ بو درلو اجراءت کیفیتنک قاعدہ تنظیمات و معدلتہ توافق ایدہ میہ جکنی و بلا حکم ظنیات اوزرینہ کیسہ نک دوچار جزا ایدیلہ میہ جکنی شورای دولت رئیس یوسف کامل و دیوان احکام عدلیہ ناظری مترجم رشدی پاشا مجلس وکلادہ در میان ایلہ رفع آواز اعتراض ایتدکرندن طولانی محمود پاشا ، عرض شکایت ایلککہ مشارالیمانک انفصالی و وقوع بولدی .

مشارالہ - ادعا ایتدیکی وجہ ایلہ - شروانی زادہ حقتدہ ازالہ غضبہ غیرت و بسط شفاعت ایتمش اولسیدی ، شروانی زادہ نک شخصندن زیادہ حق وعدلی مدافعہ یہ تصدی ایدن رئیس و ناظری عزل ایتدیرمزدی .

باخصوص محمود پاشانک ، حسین عونئی و رشدی پاشا لڑک حقتدہ سبب غضب اولہرق اورتہ یہ قویدینی موادک اجلائی ایجاب ایدہ جک درجہ دہ مهم و بادشاہجہ توحشی مستلزم شیر اولمدینی دہ وارستہ ایضاحدر .

حسین عونئی پاشا ، فوق العادہ کین دار و ستیرکار اولدیضندن اوغرادینی جزای نغی بردرلو هضم ایدہ میہرک بادشاہدن اخذانتقامہ نیت و ظهور فرصتہ انتظار ایتدی . اون بر آی اسپار تہ دہ اقامت ایتدیریلدکدن صکرہ استانبولہ عودتہ مساعدہ اولندی . آز مدتہ آیدین والیلکنہ ، بحریہ نظارتہ ، یکریمی ایکی کون صکرہ دہ - ایکنجی دفعہ - سر عسکر لککہ تعیین ایدیلدی .

شروانی زادہ رشدی پاشادہ - منقاسی اولان - آماسیدن عودتہ بربری متعاقباً اورمان و معادن ، اوقاف ، مالیه نظارتلرینہ نصب اولندی .

حسین عونئی پاشا ، طریق تبعیدہ ہمپاسی اولان رشدی پاشایی اقناع ایدرک متحداً اسباب خلی استحضارہ چالیشدیلر . معزولاً خانہ سندن مقیم اولان مدحت پاشا عدلیہ نظارتہ و رشدی پاشا مقام صدارتہ تعیین اولندینی کبی رشدی پاشانک لطف دیدہ سی اولان صادق پاشادہ رسومات امانتہ مأمور و دائرہ اتفاقہ ادخال ایدیلدی .

بر کیجہ رشدی پاشانک یالینسندہ بعض وکلا اجتماع ایدرک احوال دولتدہ کورینن فائقلری منع و اصلاحہ و واردات و مصارفک موازنہ سنہ دائر بعض قوانین وضعی ایچون مدحت پاشا طرفندن بر لایحہ تنظیم ایدیلسنہ قرار ویریلدیکندن رشدی

پاشا برآرہ لاق حضوردہ بولایچہدن بحث ایتمسی اوزرینہ بادشاہ ، پک زیادہ حدتلنہرک مدحت پاشایی عزل ومتعاقباً سلانیک والیلکنہ تعین ایلدی .

سلطان عبدالعزیزک خطدستیلہ محررارادہ پوصلہسنی کورمشدم ، عیناشویلهدر :
 « مدحت پاشانک احکام ریاستندن عزلیله یرینہ خورشید و عرفان پاشارک قغیسی
 ناهل ومناسب ایسه اللی بیک غروش معاش تخصیصیلہ نصبنک استیدان اولنمسی . »

عاطف بک (خاطرہ) ده دیرکہ : « سروانی پاشانک صدارتنده مدحت پاشا
 عدلیه ناظری ایکن عونى پاشا ایله بینلری ایی اولمدیغی جهتله برکون سرعسکر ،
 حضور هایونده مدحت پاشانک وکلا مجلسنده بولندیریللمسی لزومنی پادشاهک وهمنه
 طوقونه حق توریهلی سوزلرله عرض ایتمشدی . صکره افندمز ، مدحت پاشایی
 عزل و سلانیک ولایتنه نصب بیوردیلر . حتی اول زمان مدحت پاشانک خا کپای
 شاهانهیه تقدیم اولتق اوزره طرفرزه کوندردیغی عریضه ، (۱) سروانی پاشانک
 سرعسکر پاشادان احترازاً عرضنه مساعدہ کوسترمه مسی جهتله توقیف
 ایدیلسنندن طولایی اصلنی بیلیمه رک بو عاجزه عداوت ایلشدر . مدحت
 پاشانک بو انفصالنک تفصیل اجمالسی ، عونى پاشانک افاده سنه کوره شو وجه ایله
 درکہ : برکیجه سروانلینک یالیسنده اوچی برلکده اداره حکومتک تحت
 امنیتده جریانی ایچون بعض شرائط قویه ونظامیه وضعی ومتفرعاتی حقنده بحث
 ومذاکره سبق ایده رک مدحت پاشا بویولده قلمه آلدیغی لایحہیی میدانہ چیقاروب
 صدراعظم سروانلییه ویرمش واوده مطالعه ایتمش ایسه ده عونى پاشا ، مامشات
 ایلدیکی مثللو سروانی ده آندن بالا احتراز شیمدی بویله شیلرک صرہ سی اولمدیغی
 بیان ایدنجہ مدحت پاشا « اویله ایسه لایحہیی ویریکز » دیوب آلہرق قوبننه قومیش ؛
 صکره عزلی و سلانیک مأموریتی ظهور ایدنجہ استقلال سلطنت علیهنده برشی کبی
 عالم بالایله عکس ایتدیریلش وانغرار طالی وقوعه کتیریلش اولسنه زهاب ایله تلاش
 ایدرک هم عرض عبودیت ایلک ، همده ذکر اولنان ماجرادن طولایی نه وجهه
 شکایت وقوع بولدیغی اطرافیلہ استیضاح ایتمک ایسته مش ؛ فقط عونى پاشا یالکنز
 شو آرہ لاق مدحت پاشانک مجلس وکلادن عفوی مناسب اولور طرزنده قپالیجه

(۱) بربرینی مؤکد اوچ عریضه درکہ اصلریخی کورمشدم .

عرض ایتدیکنی سویلدی . افندمز ، اکثر جامعده سرعسكر لرله ملاقات ایتک عاتلری ایدی ، برجهه سلامقنده عونى پاشا عرض مرام ایتمش .

عونى پاشا ، صدراعظم رشدى پاشا ایلهده بوزوشه رق خلعه دائر اولجه مشارالیه اظهار مافی الضمیر ایلدیکنه ندامت ایتدیکندن عزلهه چالیشدی . اتخاذا اولنه حق طرز حکومت حقنده پادشاه ایله صدراعظم بیننده جریان ایدن بحثی فرصت عد ایدرکن « صدراعظمك مقصدى ، استقلال هایونى نزع ایتکدر . ولی عهده مجلوب اولدیغندن مالیه نظارتنده بولندیغنی اثناده معاشریحی آی چیقمان تأدیبه ایدردی ، مألنده تسویلاتده بولمقله برابر بعض امورمالیهك تسویه سی ایچون صدرک پارسه اعزام ایتدیکی صادق پاشانك یاپهجنی معاملهك مضراتدن وقولیک مسئله سندهده یاکش یولره کیدیلدیکندن وسائر خطالردن بحث ایتدی .

مقدما سرایدن مالیه خزینه سنه تعویضاً ویریلن قونسلیدک وقتنده اعاده ایدیله مه می ظاهرده وسیله اتخاذا اولنه رق مابین مشیری فرید پاشا وساطتیه شروانى زاده دن مهر استرداد وعونى پاشا مقام صدارته کتیریله رک نائل مراد ایدیلدی . صدر جدیدی تلطیف وتأمین مقصدیه رشدى پاشا حلب والیلکنه تبعید وآز مدت صکره حجاز ولایتنه نقل اوانه رق طائفده وفات ایتدی .

رشدى پاشا ، اول امرده حسین عونى پاشانك القأت فتنه کارانه سندن خبردار اوله میوب - پارسده بولنان - صادق پاشایه یازدیغنی مکتوبده - که عیناً کورمشدم - سرایدن قونسلید آلدیغنی کوندن بری پادشاهده فوق العاده تأثر واغبرارحس ایتدیکنی ، قونسلیدرک قوپونلرینه مقابل ایستیلن پارهك همان تسویه سیچون تضییقات متوالیه ده بولندیغنی ، انکلتراهه سپارش ایدیلن زرهلی سفینهك انشاسندن صرف نظر ایتدیریلدیکندن طولایى عدم امنیت وخشنودى مشتد اولدیغنی ، جیب هایوندن مجدداً برقوناق یاپدیریلیسی حقنده کی ارادات مکرره می « دفعه تصدى » ایلدیکندن حقنده قطعاً امنیت قالدیغنی ، قتولیک مسئله سنه دائر فرانسه سفارتدن طوغریدن طوغری سرایه ویریلن ورقهك - اراده سنیه موجبنجه - کریه آلدیریلیسی واعتذارنامه یازدیریلیسی پادشاهك حدتی تسکین وممنونیتی استازام ایتمش ایسه ده « خلق بیننده کفتکوی تبدلات تکثر ایدرک کندنجه امنیت قالدیغندن وشو حال ایله مأموریتده بقاسی مضر اولدیغندن مصرانه عفوینی طلب » ایلدیکندن ایرتسی

کون انفصال ایتدیکنی سویلدکن صکره « حسین عونی پاشا حضرتلری کچیشدیرمک و صدارتی قبول ایتمک ایسته مش ایسه ده ممکن اوله مدیغندن چاره سز صدارتی قبول ایشدر و اصابت ایشدر ؛ زیرا بشقه سی اولیدی مصلحتجه پک فنا اولور ایدی و بلکه محمود پاشانک کلک احتمالی وار ایدی ؛ جناب ایزد متعال ، پاشای مشارالیه حضرتلری موفق بالخر ایلسون ؛ خلقک اراجینی کبی بینمزده اصلا برودت یوقدر و محبت باقیدر ؛ اصحاب اغراضک اراجیفنه قولاق آصیلماق لازم کلیر . « دیور .

بومکتوبه لف ایتدیکی دیگر مکتوبده : پادشاه ، اوتهدن بری محمود پاشایه مائل اولوب عموماً آکا طرفدارلق ایدن حرم هایون طاقی ده کنیدی تضییقندن خالی قالدیغندن صیغه برقاچ صدرک تبدلندن صکره مشارالیهی مقامه کتیرمک نیتنده بولدیغنی ، کنیدی ماموریتنک براز امتدادی هیئتک متفقانه حرکاته قارشی پادشاهک برشی پایه مامسندن نشات ایلدیکنی ، مؤخرآ اتفاقه « بعض مرتبه وهن و خلل کلدیکنی ، آکلادیغندن وحق بک (۱) باش مابینجیلیکی صره سنده حسین عونی پاشا ایله بینلری بوزمق و کنیدی واسطه سیله مشارالیهی سرعسکرلکدن عزل ایتدیرمک کی برطاقم حرکاته تشبیهه برابر کویا بینلرنده رقابت و برودت اولدیغنی پادشاه سویلدیکندن بربرندن آیرسق ایچون فرصتی غنیمت بیله رک مشارالیهی سرعسکرلکهه برابر مسند صدارته تعیین ایتدیکنی ، برزمان صکره مشارالیهی ده عزل ایله عادی برآدمی ده صکره کتیردکن و آنی ده آز و قتده تبدیل ایتدکن صکره محمود پاشایی کتیره جکنی بیان ایدیور .

دیگر بر مکتوبده ایسه « قطعاً خاطر و خیاله کلیه جک صورتده صدرک (۲) حال و اخلاقی تغیر ایشدر . مکر بش التی ماهدن بری صدر ، کیزلیجه و عبدی پاشا (۳) واسطه سیله رشدی پاشا (۴) ایله عقد اتفاق ایدوب دائماً انتزیهه ایتدیده اولدقلری تعیین ایلدی . و روسیه و آلمانیا سفارتلری بونلر ایله متحددر . دیگر طرفدن خلیل (۵) و فاضل (۶) پاشالر دخی بونلرک دلایلدر . خارجه ناظری (۷) دخی دائره

- (۱) مدت مدیده ژاندارمه دائره سی ریاستنده بولنان فریق مرحوم حق پاشادر .
 (۲) حسین عونی پاشا . (۳) عبدالکریم نادر پاشا (۴) مترجم (۵) خلیل شریف پاشا
 (۶) مصطفی فاضل پاشا (۷) راشد پاشا

اتفاقہ کیردی؛ شیمدی ایش کوچ بایلمسی متصور اولان بانقہنک علیہندہ سوز سویلہ مکدر؛ صدر دخی بونلر ایله یک زبان اتفاق اولوب علناً هرکسه ومجالس ومحافده بونلرک سوزلرخی تصدیق ایدرک ایکیمزک حقندہ دیمدک سوز برامقامدہ در؛ ومعلوماتی کلیاً اذکار ایتکده در. خلقه ذات عالیله بنده کز حقندہ انواع مفتریات اعلان ایتکده در؛ یوسف بک (۱) آلت فساد اتخاذ اولتقدہ در. وحلبدن صادق پاشایہ یازدینی مکتوبده «شیمدیکی حالده دیار غریبده امرار وقت ایتکدهیم؛ اشبو معامله به نسبتہ محمود پاشانک معامله سی یعنی آماسیہ به تبعیدی لطف واحسان قیلندندر: شیمدیکی معامله بک زیادہ آغر کلدی وجهه مزئی پریشان ایلدی» دینیور. مشارالیهک بوقدر فضل وذکاسی ایله برابر حسین عونئی پاشایہ مغبون اولسی شایان حیرتدر.

حسین عونئی پاشا، صدارت ایله سرعسکرلکی (۲) نفسنده جمع و - رازداش قدیمی اولان - عبدالکریم نادر پاشایی سرعسکر قائم مقاملغنه تعیین ایدرک - نجبه املی اولان - خلع مسئله سنی موقع فعله قویہ بیلیمک ایچون هر درلو موانعی ازاله ایتیش اولدی. بناء علیه خلعه برقاچ دفعه تشبث ایتدیکی حالده اسباب مانعہنک حیولتیه استحصال مقصد ایدہمدی.

حافظ بک افاده سنہ کوره: خصمسی شکایاته باشلایه رق مساوی احوالی درون ویرونندن پادشاهک مسموعی اولتقدہ ایلدی. مقدمه کریمه سنک ولیه سنده فوق العاده تکلف ایدرک عوام ناسک دیلنه دوشدیکندن پادشاه، بونک وجودندن استغنا اماره لری اظهار ایتکه باشلادی. شام والیسی اسعد پاشایی - بالاخره صدارته کتیرمک اوزره - بحریه نظارتیه تعیین ایلدی. مقصد نیلنمه مک و صدر اعظمه ویریلک ایچون قویوچجی سرکزه مرصع تصویر هایون سپارش اولندی. خدیو مصرک حسین عونئی پاشادن امنیتی اولدیغنه دائر قپو کتخداسی ابراهام پاشا، سرقرینه متوالیاً القائده بولنورمش. «بو آرهلق باش ماینجی اولانلر یکدی بکرنندن مرتکب وهله بوسرقرین اسلافنه غالب اولغله پادشاهک عونئی پاشادن استغناسنی ومحصولات مصریه جلبنه طرف سلطنتک موسمی اولدیغنی حس ایدرک ابراهام

(۱) یوسف پاشا

(۲) اوززمان برشاعر «صدارتله سرعسکرلکی جمع ایتمه دولتده فوآد پاشایه واقع اولدی برده عونئی پاشایه» بتنی سویله مشدر.

باشانك سوزینی عرض ایتش او صرہده طرف خدیویدن ابراهام باشانك کتیردیکی مبلغ خزینہ یہ آلتش اولدینی کبی اسعد پاشاده شامدن کیکه ایکنجی دفعه مقام صدارته نصب اولندی .

حسین عونى پاشا ، انفصالندن بش کون صکره آیدین والیلکنه تعین ایدیلدی . اوروپا قابلیجه لرینه کیتمک اوزره استعفا ایتدی . لوندرده بعض وکلا وکبرا ایله خلعت اجراسنه دائر محرمانه مکالمه لرده بولندی مریدر . پادشاه ، عودتی تعجیل وقونیه والیلکنه مأمور ایلدی . یولنی بولوب قونیه یه کیتمکدن قورتولدی . اوچنجی دفعه مقام سرعسکری یه نصب ایدیلدی . مدحت پاشا عدلیه نظارتیه و محمود ندیم پاشا شورای دولت ریاسته کتیریلدی . هر سگ مسئله سی پادشاهک ذهننی تخریش ایتمکده اولدیغندن واسعد پاشا ارباب عفت و معلوماتدن ایسه ده مسئله نی حله امکان بوله مدینی کبی محمود و مدحت و حسین عونى پاشا لر قدامدن اولوب آنلرک فوقنده بولنسی مناسب کوریلدیکندن پادشاه ، تبدیل صدارته قرار ویردیکنی و مترجم رشدی پاشا حقنده کی مطالعه سنی عاطف بکه سویلدکن صکره « محمود پاشایه کلنجه بوده بالانجی بر آدم اولوب هیرش ایله عالی پاشا زمانده یاپیلان تیموریولی مقاوله سنی مضر در دیه فسخ ایدوب روم ایلینک یکیدن فتحه باعث اولدیغندن بحث ایله مباحات ایلدی و اطرافدن مدعاسنی تأیید ایچون تشکر مضیطه لری یاغیدردی . حال بوکه کذبى ظهور ایدرک صکره کی تسویه نك شناعتی میدانه حیقدی . وشأمت وسوء تدبیرندن بوللرده نقصان قالدی . اوچ کونده برسر عسکر و سائر وکلا و مأمورلری تبدیله و حتی قرنا مزه قدر مداخله یه قیام ایدر ، وهام و متلوندر ، دیدی .

شایان حیرتدرکه پادشاه ، بوملا حظه نی در میان ایتدکن برکیجه صکره عاطف بکه : « اسعد پاشادن مهری آل ، محمود پاشایه کیت ، یارین آیک صوک چهارشنبه سو اولدیغندن پنچشنبه کونی اجرا اولنه جغنی تبشیر و تفهیم ایت ، امرینی ویردی ایجابی اجرا اولندی .

محمود ندیم پاشا ، صدارت اولیسنده حسین عونى پاشایی عزل ونفی ایتدیرمیسندز و مدحت پاشا علیهنده ده تشبثاتده بولنسنندن طولانی بینرلنده تحدث ایدن بفضر و عداوت ، بعدازین آنلرک امتراجنی خیال محال حکمنه قویمش اولدینی حالده . اوچنی برقابنده برلشدیرمک و حسن معاشرت بکله مک موافق منطق دکلدی .

محمود ندیم پاشا، ہرسک مسئلہ سنی آز مدتہ حل ایدہ جکنی تأمین ایتمک صورتیہ مقام صدارتہ کلہرک آرہ دن بر آی کچدیکی حالہہ مسئلہ سکون پذیرا ولدیغندن وحسین عونی پاشا ایسہ صدراعظمی دفع ایتدیرمک وسائلنہ توسلدن خالی قالدیغندن پادشاہ بونلرک اسافل ناس کی بربرلیہ اوغراشہرق امور دولتی اہمال ایتدکلرینہ دقتہ یکدیگری علمپندہ بولمائیوب وظیفہ لری دائرہ سندنہ حرکت ایتلرینی کندیلرینہ تبلیغی مکرراً باش کاتبہ امر ایلدی .

محمود پاشا، برکون حضوردہ بولندیفی ائنادہ پادشاہ، کندینک خدمات نافعہ سنی ابطالہ سنی ایتدیکندن طولانی حسین عونی پاشانک عزلی صورت التفاتدہ سویلدی . مشار الیہک معزولاً استانبولہ اوتورمسی محمود پاشانک کوزینہ دنیای زندان و عونی پاشادہ نیچہ اراجیفہ سبب اولہرق رقبینک ذہنی بستون پریشان ایتدیکندن ابتدا سلانیک، متعاقباً خداوندکار والیلکنہ تعین اولندی . مدحت پاشادہ احوال عمومیہ نک مشکلاتندن بحث ایلہ عدلیہ نظارتندن استعفا ایتدی .

ایشتہ حسین عونی پاشایی خلمہ دائر تصورینی موقع فعلہ قویدیرمغہ بستون تحریک ایدن اسبابک اک مہملرندن بری بو دفعہدہ محمود پاشانک سعایتیلہ سر عسکر لکدن دور و روسیہ اعزام صورتیہ پای تختدن مہجور ایدیلیدر .

بر قاج آی صکرہ طلبہ علوم آفاقاندریلہرق محمود ندیم پاشا انفصال و مترجم محمد رشدی پاشا مسند صدارتہ اتصال ایتسی اوزرینہ حسین عونی پاشا۔ دردنجی دفعہ۔ مقام سر عسکری بہ کلدی، او کوندن اعتباراً ایشہ باشلادی .

مدحت پاشادہ مجالس عالیہ اعضالنی ایلہ قاینہیہ داخل اولہرق اسباب خلعی استکمالدہ سر عسکرہ یاور و دیگر متشبلرہدہ رہبر اولدی .

حسین عونی و ردیف پاشالر بیتندہ جریان ایدن مذاکرات اوزرینہ ردیف پاشا، مکاتب عسکریہ ناظری سلیمان پاشایہ اظہار مافی الضمیر ایتسیلہ سلیمان پاشا، سر عسکر آرزو ایلدیکی تقدیردہ بو ایشک کمال سہولتہ و بر ایکی ظاہور عسکرلہ حاصل اولہجغنی سویلدی .

متعاقباً حسین عونی پاشا، مکتب حربیہ بہ کلہرک امتحانلردہ بولندقدن صکرہ سلیمان پاشانک او طہ سندنہ مکتب و طلبہ بہ دائر تعاطی افکار ایدیلدیکی صیرہدہ بالمناسبہ محمود ندیم پاشانک صدارتہ کلہجکی سوزینک قوتلشدیکنی، مملکت روسیہ نک نحت

استیلاسنده قاله جفنی، پادشاه روسیه مجلونی اولدیغنی، احوال دولته علام انقراض کوردیکی سویله مسیله بینرنده اوزون محاوره جریان ایدرک نهایت سلیمان پاشا - کندی افاده سنه کوره - اصول استبدادک الغاسی شرطیله خلی درعهده ایلدی . بو تعهد اوزرینه صدر اعظم محمد رشدی و شیخ الاسلام حسین خیرالله افندی ده داخل اتفاق اولدیله .

بو آره لوق درویش پاشانک سرعسکر لکه و محمود ندیم پاشانک صدارته کتیر یله جکی حس ایدیلدیکندن وعلی روایه محمود ندیم پاشایه صدارت تکلیف اولندقدده رشدی، مدحت ، حسین عونى پاشالار استانبولدن چیقاریلدیقه قبول ایتیه جکی سویلدیکی مشارالیم استخبار ایلدکیرندن خلی تعجیله قرار ویردیله .

حتی رشدی پاشانک « محمود ندیم پاشا حقنده داخلاً و خارجاً بر امنیتسزک پیدا اولوب استانبولده ظهور ایدن هیجان هنوز یاتشدیریش ایکن آنک یه صدارته کله جکی تحقق ایدنجه دولت و مملکتک مخاطره عظیمیه اوغرایه جغندن قورقماش اولسیدم خلی تأخیره چالیشیردم ، دیدیکی (مرأت حقیقت) ده محرردر .

عاطف بك (خاطره) ده دیورکه : « ... مسئله دن (خلعدن) صکره عید فطر مناسبتیه نامق پاشانک قوناغنه کیتمشدم . خلع و اصول مشورت خصوصارینه دائر یالکز مصاحبت اولنوب شووجه ایله بیان کیفیت ایلدی : « سلطان محمودخانک ایکی اوغلی ده معتدل حرکت ایده میهرک زمانلرنده دولتجه حالات مضره تحدث ایلدی . اسرافات و تلفات یولی طوتولدی . سلطان عبدالعزیزک چوق عنایتلرینه مظهر اولدیغمدن دوچار فلاکت اولسنی درونی آرزو ایتمه مش ایسه مده وقعهدن بر قاچ کون اول مدحت پاشا کهرک « عبدالعزیز خانى خلع ایتدکجه دولتک اصلاحی قابل دکلدرد . ایجاب ایدنلرایله اتفاق حاصل اولدی . سن نصل حرکتده بولنه جسک « دیدکده « زقاهه چیقوبده خلقی باشمه اوشوره جک دکلم یا . مقدرات الهیه نه ایسه ظهور ایدر ، جوانی ویرمشدم » .

مدحت پاشا ، فتوی امینی قره خلیل افندی یی قوناغنه جلب ایله « پادشاه ، ملک وملتى تحریب و بیت المال مسلمینی اسراف ایتدی . اصلاح حال انام ایچون خلی تصور اولنیور ، بوکا جواز شرعی وارمیدر ، دیمسیله خلیل افندی « بو امر خیره

(فتواریک ذیلندہ معتاد اولان (الله اعلم) قیدینک تفسید ایدیلہ مسنہ) اعتراض ایدیور و «خداوندکار مغفوره فتوادہ مختل الشعور دیوب طوررکن طوب قیو سرایندن یازدینی تذکرہ می دخی غزتلرله اعلان ایتدیلر . بو تذکرہ می یازمق اولور اولماز شعوری تام ارباب قلمک کاری اولدیغنی خلقه کوستروب بو جهتله ده فتوانک واقعہ مطابق اولدیغنی میدانہ قوبدیلر ، دیور .

عاطف بک (خاطره) ده فتوانک نفس الامرہ مغایرتی تذکرہ نک عوامہ دم آکلادیغنی ، ممدوح باشادہ (تصویر احوال) ده تذکرہ غزتلہ کوریلنجہ عقل بر پادشاهہ افتراقینمش اولدیغنی عقلی ایرنلرک بیلدیکنی سویلیور .

مدحت پاشا (تبصره عبرت) و (مرأت حیرت) ده «سلطان عبدالعزیز عاقل و فطین و خیرخواہ دولت و عالی ہمت بر ذات اولدیغنی حالہ صکرہ دن نصلسہ تبدیل اخلاق ایدرک علو ہمت یرینہ کبر و عظمت قائم ، اولدیغندن بحث ایدیور . پادشاہک عقل و فطنتی اعتراف و اخلاقنک بالاخرہ تبدلندن اشتکا اولنمنسہ کورہ فتوادہ (مختل الشعور) یرینہ (مختل الاخلاق) دیمک لازم کلدیکی حالہ - مخالف نفس الامر اولہرق - اختلال شعورک لسان شرعدن صدوری ، غرضہ حمل اولنقدہ و سلطان مرادک جلوسنی متعاقباً تجنن ایدرک مادام العمر نامراد اولسی ، عمی حقدہ کی اسناد مالم یکنک جزای معنویسی عد ایدیلکدہ در .

قرنادن فخری بکک - بیلدیزاوراقی میانندہ کوردیکم - استنطاق نامہ سندہ فرعیہ دائرہ سنہ نقلدن بحث ایدیلدیکی صرہ دہ «جنت مکان ، وفات ایتدیکی اوطہ نک یانندہ دکر اوزرنندہ اولان اوطہ یہ اوتوردی . پنجرہ آجیق ، آشاغیدہ کی قیونک اوکنندہ عسکر و ضابطلر وار ایدی ، کولہرک سیغارہ ایچیورلردی . مرحوم ، آنلرہ «سزی کندی المله سلاحلاندیردم ، اوتانماز حریفلر ، بکا دلی دیدیکمز . دلی بنییم یوقسہ شیمیدیکی پادشاہکزمدیر ، دبدی . دہا بویلہ چوق شیلرسویلدی» دنیلیور .

حاکمہ مشہورہ نتیجہ سندہ محکمہ تمیزدن اعطا ایدیلن اعلامات و متفرقاتہ دائر مجلس وکلادن تنظیم و تقدیم اولنان مضبطہ اوزرینہ بعض ملاحظاتی حاوی سلطان عبدالحمیدک باب عالی یہ یازدیردیغنی تذکرہ نک ذیلندہ «جنت مکانک خلصہ دائر اولجہ ویریلن فتوادہ اختلال شعورندن بحث اولنمنش اولدیغنی حالہ وقوع شہادتیلہ فرعیہ قرہ قوجانہ سنہ نقلنی متعاقباً ویریلن اعلام شرعیہ ایسہ مرحومک

اخیراً بوحالردن یعنی ماده خلع ایله آندن حاصل اولان دهشت و تأثر آندن منبعث اولوق اوزره شعورینه خلل طاری اولهرق کندوسنی تلف ایتمش اولدیغنک بیان اولنمی جهتیه مال اعلام ، مشارالیهک قبل الخلع اصلا شعورنده خلل اولدیغنی تمامیه مؤید کورنمسیله بوراسنکده نظر اعتنایه آلهرق علاوه ایجاب شرعیسیله مضبطه درجی امر ایذیشدر .

اشنای محاکمه ده داماد نوری پاشانک تقدیم ایلیدی عریضه ده سلطان عبدالعزیزک خدمته مأمور ایذیلن اشخاصدن بحث اولدیغنی صیره ده بونلردن مصطفی چاوشه : « اصل وظیفه کز سلطان عزیزه عقلنجه بر پارچه خفت کلدیکندن بر قضا و تهلمکه اولماق ایچون اورایه مأمورسکز » دیدم . و بو (عقلنجه اولان خفتی) دخی قولکزه ارئه ایله برابر سید بک [سلطان مرادک قرناسندن] سویلیدی . بو آدم چیقار ایکن سید بک « سلطان عزیز قوتلیدر ، مخصوص بو آدم لری انتخاب ایتدک » دیدی . مصطفی به ده « بر قضا ظهورنده قوللرندن یا قالارسک » دیرهک برابر چیقیدیلر . حاجی محمد و دیگر مصطفی بی ده بر بر کتیره رک بونلرده بالاده کی تعلیماتی ویزدم . بونلرده چیقارکن « سلطان عزیزک جنت حالی افشا ایتیکز و اتمیه جککزدن امینم ، چونکه یمین ایتدیکنز » دیه سید بک سویلیدی « دیور .

شهادته قانع اولانلر ، جتنه متعلق اشاعاتی ، قتلی تصمیم ایذنلرک قتل ایچون بر کریزگاه عد ایلمش اولدققرینه ده قانعدرلر .

خصوصاً حسین عون پاشانک مصرلی پرنس مصطفی فاضل پاشایه « بن ، آندن [سلطان عبدالعزیزدن] اخذ نثار ایتدکجه اله جانمی آلماسون » دیدیکنه ، کیلارجی باشی بی اله آلهرق پادشاهی تسمیمه قرار ویردیکی حالده پادشاهک احتیاطلی طاور اتمسی مانع تشبث اولدیغنه ، مصرلی پرنس حلیم پاشایه پادشاهک حیاتنه ختام ویره جک بر فدائی تدارکی تکلیفنده بولنسنه ، صدارتنده عدلیه ناظری بولنان حاکف پاشایه پادشاهک از اله وجودی ایچون بر آرن اوود بولدیریلمسنی سویله مسنه ، قیصریه لی احمد پاشا ایله برابر ماطلی جلال پاشا و ساطتیه مقدا جلب ایلدک لری بر فدائی آرن اوودک - او وقت ضبطه مشیری بولنان - حسنی پاشا طرفدن دردست ایذیلش اولسنه ، وقعه ار تحالی متعاقباً یوسف کامل پاشانک « عون ... زیرینه سویلیکنز ، ان شاء الله ، بشر القاتل بالقتل » سری قریباً ظهور ایده جکدر ، دیمسنه و امارات ساثره یه

نظراً سلطان عبدالعزیزك احساسی حسین عونی پاشا نزدنده اوتهدن بری مصمم ووقت مناسبه معلق اولدینی خالدخلعی متعاقباً شهید ایتدیردیکی - رأی العین کوریلشجهسنه ادعا ایدیلکده در .

خاقان مخلوعك فرعیه دائرهسنه نقلنه اوغراشیدینی صیرهده نصل محافظهسی لازم کلهجکی موضوع بحث اولدوقده حسین عونی پاشانك: « اوایش بنمله قیصرلینك بیلهجکی بشیدر » دیدیکنی و جنازه طوپ قیویه نقل اولنهجنی ائشاده اوراده بولنان وکلادن بر ذاته « وکلادن بری والده سلطانه کیدوب شو ایشی [صورت ارتحالی] صورسه کوزل اولور » دیدیکنده او ذاتك « حسین پاشایی کوندرملیدر ، والده سلطان باشنه بر شی اورسونده قیرسون » جوابی ویردیکنی ، حسین عونی پاشاده ایشیدوب کولدیکنی مدحت پاشانك حین استنطاقده نقل ایلسندن معانی کونا کون استنباط اولمقده در .

شهادته قناعت حاصل ایدنلرجه مواد آتیهدده شهادتک براین واضحهسندن عد ایدیلکده در :

بوی آبادلی حاجی محمد ، یوزغادلی پهلوان مصطفی چاوش حین محاکمهده : داماد نوری و محمود جلالالدین پاشارله قیزلر آغاسی سلیمان آغا طرفندن تعلیمات و یوزلیرا معاشله خاقان مخلوعك اتلافنه مأموریتلری انبا اولندقدن صکره اوکیجه فرعیه قره قولخانهسنده قالدقیرینی ، ایرتسی صباح ماینجی فخری بك کندیلرینی آلوب ایجرییه کورتورکن پهلوان مصطفی نك اننه بیاض صاپلی بر چاقی ویردیکنی ، خاقانك اوطنهسنه کیرنجه فخری بك آرقاسندن قوجاقلابوب قوللرینی طوتدیغنی ، جزایرلی مصطفی ده آیاقلرینه او طوردیغنی ، پهلوان مصطفی چاوش - داماد محمود جلالالدین پاشانك تعریفی کبی - ابتدا صاغ ، مؤخرآ صول طمارلرینی کسیدیکنی ، بو عملیه بش اون دقیقه سوروب مصطفی چاوش پنجره لردن برینك پردهسنی قوباره رق مرحومك اوستنه اورتدکن صکره جنازه یی قره قوله کورتورکیرینی و حرم آغاسی ریحان ، مرحومك اوطنهسنه کیره نلر ، مصطفی لر و حاجی محمد و فخری بك ایله کندندن و ضابط علی و نجیب بکلر و حرم آغاسی راقم دن عبارت اولوب او ایکی ضابط ، اوطنه نك ایچ طرفنده قلیجلرینی چکدرك بکله دکلری حالده بر منوال محرر قتل ایدیلدیکنی و مرحومك (امان الله) دیه فریاد ایتدیکنی ، آندن صکره والده

سلطان و سائرینک قوشدقلرینی افادہ ایتمشلر (۱) و فخری بک دہ: « بن سلطان عزیزکدرینی تولدیردی دیہم، تولدیرمدی دخی دیہم . بن ذاتاً مصطفیٰ لر ایله محمد آغانک اورایہ کیشنی بک بکنمہ مش ایدم » دیشدر .

مدحت پاشا (مرأت حیرت) دہ : پادشاہ مخلوعک یانندہ قرنا بولنمی جائز اولیہ جفندن خدمت ایچون سلطان مرادک امکدارلرندن اوچ کشتی بولنوب قونولمی مناسب کوریلدیکندن و بونلرک اوچ درت هفته دہ برکرہ خارجه چیقمق و خارجه اختلاط ایتمه مک کبی شرائط ایله مکلف اوله جقلرندن هرکیم قبول ایدرسه یوزرلیرا معاش ویریله جکی سلطان مرادک و والده سنک امریله دائرده اعلان اولنهرق امکدارلردن پهلوان مصطفی آغا و حاجی محمد آغا و جزایرلی مصطفی آغا قبول ایتدکری و یکی جلوس ایتمش پادشاہک برقاچ امکدارینی زیاده معاش ایله قاییرمسو، استکثار اولنهمیه جنی جهتله رشدی پاشا بونلرک مأموریتلرینی تصویب ایلدیکنی و سلطان عبدالعزیزک قاتلری اولوق اوزره مملکتلرندن جلب اولنان اشخاص مذکورہ ایله فخری بک و داماد نوری و محمود پاشالر، استنطاقلرندہ قتل مادہ سنک اصلی اولدیغنی مصرآ سویله مشلر سده پهلوان مصطفی و حاجی محمد اشکنجه یه تحمل ایدمه مدکلرندن فخری بکک معاوتیله قتل ایلدکرینی تقریر ایتدکرینی سویلیور .

داماد نوری پاشانک استنطاق نامہ سنده برقره جالب نظر در : « سلطان مراد، ہیئت مذکورہ نک (۲) متغلبانه معامله سندن بیزار اولوب ترک سلطنت ایدہ جکنی تفوه ایلدیکی وکلاجه ایشیدیلمی اوزرینه آتیده ظهور ایدہ جک و خامتدن نفسلرینی قوزنارمق ایچون سلطان عبدالعزیزک شهادتی و نسبتیه دعوتی (۳) قضیه سنی ترتیب ایلدکری محققدر . »

بو افادہ نک نہ درجه موافق حقیقت اولدیغنی مجهول ايسه ده شهادته قناعت ایدنلرک جمله مدعیان تندرکه، جلوسنی متعاقباً سلطان مرادده علائم جنت رونما اولمی و سلطان

(۱) حاجی محمدک افاداتنک زیرینہ محمود ندیم پاشا خط دستیله و امضاسیله شوسطرلری یازمشدر : « مرقوم محمدک معلوماتی و افاداتی شو تحریردن عبارت اولدیغندن شهادتی مرقوم استرحام ایلدیکندن اشبو پارمق مرقومک پارمغی اولدیغنی تصدیق ایله برابر شهادت ایدرم . »

(۲) نوری پاشانک افادہ سنه کوره ہیئت شو ذاتلردن مرکبدر : رشدی پاشا ، خیرالله افندی ، مدحت ، قیصره لی احمد ، داماد محمود پاشا لر .

(۳) آرجه محتاج بحث برمشله در .

عبدالعزیزك تذكره معلومه سی سلامت عقلنی انظار عامه ده اثبات ایلمسی ، بالاخره مشار الیهك اعاده سلطنتنی انتاج ایده جکندن کاری اتمام ای دلشدر .

داماد محمود جلال الدین پاشانك اثنای محاکمه یازدنی ورقه نك صورتی بوجه آتیدر :

سلطان مراد و والده سی و حسین عونی پاشا حاضر اولدق لری حالده مصاحب عبدالکریم آغا واسطه سیله قوللرینی چاغیرتدیروب نوری پاشایه معاونت اولوق اوزره سواری مصطفی یه سویله (برآن اول سلطان عزیزك وجودینك اورته دن قالدیریلسیله نوری پاشادن آلاچق لری امره امثال ایتسونلر . صکره کندیلری مابین هاپونه آلنه جق لدر) دیدی . قولک زده (نصل بواراده شاهانه نی تبلیغ ایده می) دیدیکمه حسین عونی پاشا کوزلرینی آچوب اوچی بردن (نه دیمک صکره سن فنا اولورسك) دیه قولک زری تهدید ایتدیلر . چونکه سلطان مراد بر قوه مجبره ایله جلوس ایتدیکندن استعفا ایتکه بو سوز اوزرینه جسارت ایده مدیکمی عرض ایلم .

۷ تموز ۹۷ کوله لری محمود

امر ه امثال ایتسونلر دیه جکم یرده سهوا ایتسونلر دیدیکمی تصحیح ایله افاده ایلم .

۸ تموز ۹۷ کوله لری محمود

داماد نوری پاشانك ینه او هنکامه ده تقدیم ایلدیکی عریضه مفصله نك برفقره سنده : « مقرض ایله کندو کندوسنی اجرا ایلش اولدیغنی عونی پاشادن ایشتدیکمی عرض ایلشدم . کلام تفصیلات یردم . سلطان مراد : « ای واه کیندی اما شیمدی بونی خلق بدن بیلیر » دیدی . واستنطاق نامه سنده : « سلطان مراد طعام بیوریورلردی . بنده لری ده قارشولرنده بولندیم حالده سید بك کوله رك کلوب « سلطان ابراهیمك تره سنه کوموله جك ذات ، الله سزله عمر ویرسون وفات ایتدی » دیمسیله سلطان مرادك لندن چتالی دوشوب : « آمان بونه حالدر . کیت شونی آ کلا » دیه رك بایلدی . عودتمده سید بك ، سلطان مرادك بلنی اوغوشدیرمقدمه ایدی . « پاشا تحقیق ایتدکی ، بونصل حالدر » دیدیکنده اوافق بریاره آلدیغنی استماع ایدرک حکیم مارقو پاشانك کوتوریلسنی تنبیه ایلدیکمی عرض ایتدم . « آمان طورمه کندک کیت .

الله عشقنه اولسون تداويسنه دقت اولنسون، آمان برشى اولماسون. عموم ملت بونى بندن بيليرلر « ديدى » دييور.

داماد محمود پاشانك ورقه سنده محرر اولدينى اوزره سلطان عبدالعزيزك وجودينك اورته دن قالدريلسنى امر ايدن برذات، نصل اولورده عموم ملتك بو ايشى كندندن بيله جكلرن دن طولايي كمال شدتله اظهار تائثر و تداويسنى (الله عشقنه اولسون) ديه طلب ايدر؟ ابتدا امر ويروبده خيعة نك تحققنده ندامت ايتمشدر ديسنه بو، هانكى وثيقه ايله اثبات اولنه بيلير؟

پرتونيل والده سلطانك (سرگذشت نامه) سنده اتحار و شهادته دائر صراحت اولدينى حالده سرقرين حمدى پاشا، مابين ايكنجى كاتى قدرى افدى، قرنادن راغب، استيناف مدعى عموميسى لطيف بككر و ساطتيله حين محاكمه ده مشارالياهو آلدرييلان افاداتى حاوى ورقه ده فرعيه دائره سنده ايكن سلطان عبدالعزيز، آشاغيده طوران ايكي ضابطك اطوار لايالانه لرينه باقهرق بونلك سوء نيتلرني تفرس ايتمسيلا كندى حقنه برفالق وقوع بوله جغه دائر برطاقم مطالعات بيان ايتمكه باشلا ديفغندن بحث اولندينى صيره ده دنيليوركه :

« نه مراق ايدييورسك، عزل ارككلر ايجوندر. بزده البته بر صورتله كينيز » ديدم ايسه ده: « ايكي پادشاه بر مملكتده اولورمى؟ نى تختدن اينديرمك البته تولدريمك ايجوندر » ديدى. « تنظيمات احداثدن صكره بويه شى قالمديغندن مراق ايدييله مليدر، الله توكل ايدك، نه اوله جق، ديديكمه » نه اوله جق كوررسك، ديمشدى. بنده فنا لشديغمن دائره مه كندم، باييلدم. برمدت او حالده قالديفغمن جنت مكان مراق ايتش. دائره لرينه كيتدم. اول وقت آرتق هر طرف عسكرله طولو اولديغندن ايكي آدم او طه قپوسنده طوروب شمدي كيرم يوق صكره كيرم ديه بر برلريله سويلشدكلرني ايتدم. فقط جنت مكانه برقات دها فناق كلممك ايجون سويله مدم. بويه ايكي كشى يوقارنده و اوچ كشى ده آشاغيده بو ايش ايجون بكليورلر ايدى. او آقشام ساعت درده قدر ياننده قالد ايسه ده دائما محقرنده اجرا اولنه جق غدارلنى سويلر ايدى. صكره دائره مه كيتدم، برده صباح ايتشدكلرني يامشدر. ياور نجيب بك كلوب «جنت مكان شهيد اولدى» ديديكى وقت آكلادق، .

سلطان عبدالحمیدك بالواسطه ایرادایتدیكى استلهیه مشارالیهانك ویردیكى جوابلرده یومالدهدر .

اتخاره قائل اولانلر ، هرشیدن اول مرحومك عظمت نفسیه برابر اوغرادینی مصیبت عظمیه منضم اولان بعض کونه سفالت و سوء معاملاتى هضم ایده میهرک یأس عمیقہ کرفتار اولسنی اتخاره سبب عدایتمکدهدرلر .

مرحوم ، طوپ قویوه بعدالنقل جلوس شنلکیرینی اوزاقدن کال تالم ایله سیر ایدرک: « اسلافه یاپدقلری کبی بلکه بکاده سوء قصد ایدرلر . مخالفلم اولدینی کبی بنی سونلرده واردر ، خلقک بربرینی ازمسندن قورقارم . اوله برحال واقع اولورسه آنی کورمه مک ایچون بکا زهر وریکز » دیدیکی روایت وهنکام سلطنتنده وبعداخلع سویلیدیکی بو قبیل سوزلردن فکر اتخارده بولندینی استدلال اولنیور . ممدوح پاشا : « عبدالعزیز خان ، قورقو بیلمز بر حکمدار ایدی . یأس وفتور ، حیاتی استیجقارده کندیسنی فصد ایله قصده مجبور ایتمش اولدیغنه قائلم » دییور . دیگر بعض ذواتده بو طرزده ایراد ملاحظه ایدیور .

اولکی مقالهده (۱) ده سویلیدیکم وجه ایله اتخار و شهادته دائر پک چوقوشی اوقویوب ایشندیکم حالده ایکی جهتن برینه قطعی صورتده حکم ایتمکه مقتدر دکلم .

ابن الامین

محمود کمال